

**JIŘINA SMETANOVÁ**

***Zátkovo státní reálné gymnázium v Českých Budějovicích v letech 1884-1914***

Diplomová práce, Pedagogická fakulta/ Historický ústav, Filosofická fakulta Jihočeské university, České Budějovice 2012, 161 stran textu, 30 tabulkových, grafických a obrazových příloh (nestránkováno), vložené CD s kompletní databází studentů gymnasia

K významným českým středoškolským ústavům ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století v krajském městě i celém regionu jižních Čech patřilo českobudějovické Zátkovo reálné gymnasium. Až doposud mu však byla ze strany profesionálních historiků věnována jen okrajová pozornost v rámci politických nebo vzdělanostních dějin města či regionu. A tak se tato důležitá středoškolská instituce dočkala jen několika dílčích - a spíše popularizujících - zpracování v podobě vzpomínkových publikací a výročních almanachů. Volba tématu diplomové práce slečny Jiřiny Smetanové tak padla na úrodnou a stále jen málo prozkoumanou půdu.

Heuristické východisko předložené práce představuje fond Zátkova reálného gymnázia České Budějovice uložený ve SOkA v Českých Budějovicích, z nějž autorka využila především pamětní knihy, maturitní protokoly a výkazy docházky a prospěchu. Další nezbytné informace získala diplomantka ze školních almanachů, výročních zpráv, dobového tisku a domácí odborné literatury věnované problematice školství, především střednímu školství v českých zemích a v jižních Čechách v 19. a ve 20. století. Na základě pečlivého vyhodnocení získaných poznatků kolegyně Smetanová předložila zdařilou charakteristiku této významné českobudějovické školy v prvních třech desetiletích její existence.

Svou práci si Jiřina Smetanová rozvrhla (vedle nezbytného úvodu a závěru) do devíti kapitol. První čtyři kapitoly jsou výlučně či převážně kompilativního rázu. Autorka v nich na základě relevantní literatury přibližuje životní osudy a význam - z hlediska tématu diplomové práce zakladatelské osobnosti - čelného představitele českobudějovických Čechů Augusta Zátky, proměny nižšího, středního i vyššího školství v 19. století v českých zemích a v jihočeské metropoli. Následujících pět kapitol pojednání slečny Smetanové již plně vychází z pečlivého studia zvolených pramenů a podrobně přibližuje vývoj Zátkova reálného gymnasia od jeho založení v roce 1884 až počátku první světové války. V návaznosti na tyto „velké dějiny“ školy pak diplomantka nastiňuje vnitřní chod reálky – průběh školního roku, učební plány a osnovy, předměty, zkoušení a způsob klasifikace. Nejvýznamnější část práce pak představují poslední dvě kapitoly, v nichž autorka důkladně a svědomitě analyzuje složení

žáků i učitelů Zátkovy reálky (tj. celkové počty studentů ve třídách a ročnících, jejich finanční poměry, placení školného, pobírání stipendií, jejich teritoriální a sociální původ, studijní výsledky, úspěšnost a délka studia, náboženské vyznání, školní docházka, významní absolventi školy aj.). Stranou zájmu nezůstaly ani otázky chování studentů ve škole i na veřejnosti, ovšem jen v rozsahu, v jakém to umožnily prostudované prameny. V případě učitelského sboru jsou poznatky zjištěné o jeho jednotlivých členech skromnější, což je opět dáno rozsahem pramenů dochovaných v českobudějovickém archivu. Autorka zde podává celkový přehled o všech pedagozích, kteří na škole v dané době působili, jejich počtu, délce působení a zařazení na škole, o velikosti jejich úvazku a vyučovaných předmětech.

Všechny zjištěné poznatky a údaje Jiřina Smetanová přehledně zpřístupnila rovněž v podobě pečlivě zpracovaných a faktograficky velmi hodnotných analytických tabulek, grafů i rozsáhlé databáze gymnasistů z let 1884-1914 na přiloženém kompaktním disku. Cenné jsou rovněž obrazové přílohy, které autorka vybrala a do práce zařadila.

Diplomová práce Jiřiny Smetanové je zpracována na odpovídající úrovni i po jazykové a stylistické stránce. V práci jsem shledal pouze naprosté minimum neopravených překlepů či chyb. Předložený magisterský spis kolegyně Smetanové jednoznačně splňuje požadavky kladené na diplomové práce, a proto jej doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm

**v ý b o r n ý.**

V Českých Budějovicích 28. 1. 2013



doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc.